

MENIGHETSBLADET

Berg, Rokke, Halden, Asak, Tistedal, Idd og Enningdalen menighet

Nr. 2 | 34. årgang | November/desember 2020

*Kim, alle klokker, ja, kim nå før dag
i det dunkle! Tindre, Guds stjerner,
som englenes øyne kan funkle!
Fred kom til jord, himmelens fred
med Guds Ord!
Æren er Guds i det høye!*

*Julen er kommet med solhverv
for hjertene bange, jul,
med Guds barnet i svøp
under englenes sange,
bringer oss glederikt bud.
Æren er Guds i det høye!*

*Kom, la oss synge og leke
og klappe i hender,
menneskebarn til de ytterste
jorderiks ender!
Født er i dag barnet
til Guds velbehag.
Æren er Guds i det høye!*

Kim, alle klokker, ja, kim nå før dag i det dunkle
Norsk salmebok nr. 49. Tekst Nikolai F.S. Grundtvig, 1856.

Foto: teigen@riksantikvaren.no

MENIGHETSBLADET

Utgis av Den norske kirkes menigheter i Halden kommune.

I redaksjonen:

Ansvarlig redaktør: Unni E.B. Nøding
E-post: unninoding@halden.net
Redaksjonen: Liv Hauge Johansen, Arild Stang, Inger Lise Skauge.

Annonseansvarlig: Svein Ystehede,
e-post: ystehede@gmail.com

Grafisk produksjon:
Suveren Kommunikasjon AS, Halden

Opplag: 13.900. **Trykk:** Amedia

Gaver til Menighetsbladet:

Vipps 585397 eller bankkonto 1105 29 91848
Stoff til Menighetsbladet leveres på e-post til unninoding@halden.net

Kjære lesere

Over prekestolen i Idd kirke ser vi en liten forgyldt fugl. Over døpefonten i Rokke kirke svever en stor hvit fugl. Opprinnelig var den også gylden. Hvorfor svever disse fuglene i kirkerommet? Hva kan de bety? Jeg tror de er der for å minne oss om at Guds hellige Ånd, i form av en due, vil være tilstede over ordets forkyndelse og dåpens vann. Kanskje finnes det flere «duer» i Haldens kirker, fortell oss om dem! Så kan vi vel alle be om å få Åndens hjelp og lys over bibelordet. «Bokstaven slår i hjel, men Ånden gjør levende», skriver Paulus til menigheten i Korint. Ånd og liv hører sammen i Bibelen.

Menighetsbladet sender en stor takk til alle våre givere og annonsører. Dere har gjort dette adventsnummeret mulig.

Det har vært et prøvelsens år for oss alle, men her kommer en god nyhet: til neste år har vi økonomi til å utgi tre nummer: til påske, høst og jul. Det blir nok en annerledes jul i år, men Han som vi feirer, er den samme og lover å være med oss alle dager inntil verdens ende.

God adventstid!

Unni E. B. Nøding, red.

Forsidebildet

Kirkeklokka på forsiden er den vakre klokka i Rokke kirke. Den er fra 1775, omstøpt fra en eldre klokke. Dekorasjonen med Kristus som holder jordkloden og en hånd til velsignelse er et motiv vi finner flere steder i Rokke kirke. Motivet som kalles Salvator Mundi, Verdens Frelser, finner vi også øverst på altertavla og på prekestolen. Peter med nøkkelen og Paulus med sverdet er på hver side av Kristus, og klokka har vakre akantusborder. På klokkas bakside finner vi en vakker inskripsjon:

*All min Klang jeg yde vil
for til Kirken minde
at de der i Bøn og Sang
med Andakt indfinde.
Jeg var gammel og forslitt,
udi Stykker revnet,
men er nu på ny omstøpt
og således levnet.*

Foto: Teigen@Riksantikvaren

Neste nummer

Siste frist for innlevering av stoff til neste utgivelse er **26. februar**. Neste nummer av Menighetsbladet trykkes **10. mars**.

Den syngende sognepresten

Sogneprest Jan Boye Lystad.

ARILD F. STANG
TEKST | FOTO

Etter avtale møter vi opp hos sognepresten privat i hans relativt nye leilighet på Os. Han tar oss straks med inn på gutterommet, fylt med instrumenter og diverse elektronisk utstyr. Før vi kommer til ordet setter han seg ned og

sier entusiastisk: – Nå skal du få høre den siste jeg har laget. Den er nettopp blitt ferdig!

Fra musikkkanlegget strømmer det ut en sang og musikk fra flere instrumenter, alle spilt av «låtskriveren» og lagt i flere spor med Logic Pro 9. Men det stopper ikke der. Vi må høre på flere innspillinger før vi kan gjøre et lite intervju vedrørende hans store musikkglede.

Sogneprest Jan Boye Lystad bodde i Halden under sin ungdomstid. I konfirmasjonsalderen kom han med i Ten Sing. Dette koret var han med i til han gikk ut av videregående. Da startet han og noen kamerater musikkgruppa New Charity. Han hadde tidligere spilt trommer og klarinett i Guttemusikken og spilt gitar en periode i Ten-Sing. Nå kjøpte han en gitar og fant frem på instrumentet uten ekstern undervisning. I sekstetten Charity spilte han i ca 10 år. – Vi dro rundt

omkring og sang i forskjellige bedehusmiljøer og «gospel nights»; for alle som ville høre på oss. Det ble stort sett øvelser og konserter i helgene. Selv bodde han på hybel i Oslo og var ukependler.

Etter endt studium var han vikarprest her i Halden i ett og et halvt år, før han sommeren 1989 fikk ansettelse som sjømannsprest i Hamburg. Under sine 3 år her tok han ofte frem gitaren og sang en stubb i kirken.

Etter Hamburg ble det 12 år på Konnerud i Drammen. Her kom han med i ny musikkgruppe «Fiskarlaget». De dro omkring med sin gospelmusikk i Vestfold, Østfold og traktene rundt Drammen. Det var møter og konserter på lørdags- eller søndagskveldene. I 2000 spilte gruppen inn en CD på Hamar. Bandet hadde det mye gøy under innspillingen, ler sognepresten. Platen ble solgt i 4500 eks. via Evangeliesenteret, og senteret fikk hele inntekten.

Nå har han vært sogneprest i Halden i 16 år. Ofte har han

opp gjennom årene hatt med gitaren i kirken og sunget en sang eller to under gudstjenesten. Ikke alle er like begeistret for gitar og «kontri-toner». Jan vil heller ikke bli assosiert som «gitarprest». Men stort sett har disse små opptredener blitt svært godt mottatt av menigheten. For 2–3 år siden kom Jan i kontakt med 3 andre musikkglade menn og startet en gruppe. De fant ikke på navn til å begynne med. Nå kaller de seg «NOEN» og bemanningen har økt til fem. Gruppen har opptrådt under gudstjenesten et par ganger. De har også hatt små konserter med andakt i Normisjon på Glenne og misjonshuset på Gimle.

Nå har den glade, syngende sognepresten så smått begynt å innse at pensjonstiden også vil ramme ham om litt under tre år, om livet vil det slik. Han har så vidt begynt å lage seg planer, men er selvfølgelig avhengig av at hustruen, Ann-Kristin, samtykker i dem. Den store hobbyen – musikken – vil han imidlertid fortsette med så lenge han kan. Menighetsbladets utsendte ønsker ham lykke og fortsatt fremgang.

Bidrag til Menighetsbladet

Styret for Menighetsbladet er taknemlig for at vi fortsatt kan utgi bladet fire ganger i året, og vi håper at leserne – som vi – er fornøyde med innhold og utseende. Det er imidlertid ikke gratis å utgi bladet. Til tross for at vi er velsignet med dyktige bidragsytere og ivrige avisbud som stiller opp gratis for bladet, er det kostnader tilknyttet produksjon og trykk. Vi takker våre trofaste annonsører som bidrar til driften av bladet, men ønsker også du som privatperson å hjelpe til? **Du har mulighet til å bidra med en pengegave: VIPPS 585397 eller til konto nr 1105 29 91848.**

vipps

Julens fortelling til bruk ved julemiddagen

Jesus blir født

Det skjedde i de dager at det gikk ut befaling fra keiser Augustus om at hele verden skulle innskri-ves i manntall. **2** Denne første innskrivningen ble holdt mens Kvirinius var landshøvding i Syria. **3** Og alle dro av sted for å la seg innskribe, hver til sin by.

4 Josef dro da fra byen Nasaret i Galilea opp til Judea, til Davids by Betlehem, siden han var av Davids hus og ætt, **5** for å la seg innskribe sammen med Maria, som var lovet bort til ham, og som ventet barn. **6** Og mens de var der, kom tiden da hun skulle føde, **7** og hun fødte sin sønn, den førstefødte. Hun svøpte ham og la ham i en krybbe, for det var ikke husrom for dem.

8 Det var noen gjeterere der i nærheten som var ute på marken og holdt nattevakt over flokken sin. **9** Med ett sto en Herrens engel foran dem, og Herrens herlighet lyste om dem. De ble overveldet av redsel. **10** Men engelen sa til dem: «Frykt ikke! Se, jeg forkynner dere en stor glede, en glede for hele folket:

11 I dag er det født dere en frelser i Davids by; han er Messias, Herren. **12** Og dette skal dere ha til tegn: Dere skal finne et barn som er svøpt og ligger i en krybbe.» **13** Med ett var engelen omgitt av en himmelsk hærskare, som lovpriste Gud og sang:

14 Ære være Gud i det høyeste, og fred på jorden blant mennesker Gud har glede i!

15 Da englene hadde forlatt dem og vendt tilbake til himmelen, sa gjeterne til hverandre: «La oss gå inn til Betlehem for å se dette som har hendt, og som Herren har kunngjort for oss.»

16 Og de skyndte seg av sted og fant Maria og Josef og det lille barnet som lå i krybben.

17 Da de fikk se ham, fortalte de alt som var blitt sagt dem om dette barnet. **18** Alle som hørte på, undret seg over det gjeterne fortalte. **19** Men Maria tok vare på alt som ble sagt, og grunnet på det i sitt hjerte. **20** Gjeterne dro tilbake. De lovet og priste Gud for alt de hadde hørt og sett; alt var slik som det var sagt dem.

Lukas evangelium, kapitel 2, 2–20

En kjær julesalme som kan synges:

Deilig er jorden,
prektig er Guds himmel,
skjønn er sjelenes pilgrimsgang.
Gjennom de fagre
riker på jorden
går vi til paradiset med sang.

Tider skal komme,
tider skal henrulle,
slekt skal følge slekters gang.
Aldri forstummer
tonen fra himlen
i sjelens glade pilgrimssang.

Englene sang den,
først for markens hyrder;
skjønt fra sjel til sjel det lød.
Fred over jorden,
menneske fryd deg.
Oss er en evig Frelser født

Lest siden sist;

Jeg har startet på 3 bøker i høst! En fjerde har jeg lest ferdig. Fordi jeg ikke orker å sluke «maten», orda og meningene så fort – blir det sånn. Det gjør ikke noe. De ligger der på det lille bordet og lokker meg til en pause iblant.

På et eller annet vis har alle bøkene handlet om nåden – og om julens virkelighet – Guds invitasjon til oss om å bli menneskelige, som Gud ble for vår skyld. At nåden og julens fortelling er så nært og tett sammenvevet – det har aldri før truffet meg som i år. Her er noen glimt og en utfordring – nei, invitasjon – til å kjøpe eller be biblioteket kjøpe, 4 nye bøker:

En østfolding, «rakksting», er vendt tilbake til Norge etter mange år som munk i et

KRISTIN BAKKEVIG
SOGNEPREST I BERG

cicternienserkloster i England. Erik Varden blir biskop i den katolske kirke i Trondheim. Hans bok «Lengsel er mitt vesen», er merkelig og tung – men i et intervju i avisa Vårt Land den 2. okt, sier han noe

jeg tar vare på: «Nåden setter sitt preg på hele verden. Jeg tror det å leve i nåde rett og slett er å åpne øynene for en verden som er frelst – og anerkjenne og se at den er frelst.»

«Frelst» er et ord mange av oss har ulike forhold til. Det er vel blitt kristent internspråk, «kanaanspråk», akkurat som nåde har blitt. Jeg tror vi må finne, og definere, innholdet på nytt – for både nåde og frelse er høyaktuelt om det blir kledd i ord vi

forstår og kan ta til oss. «Nåden er der allerede om jeg er mottagelig for å leve i den.(...) Nåden er rett og slett som oksygenet vi puster i. Som noe ømt og trøstende.»

Fint – men litt ullent? Det er her julens store – eller lille – fortelling hjelper oss. Fortellingen om barnet som ble lagt i dyrenes matfat, født i fattigdom og etter hvert på flukt, holder oss fast i virkeligheten. Dette barnet er nåden. Dette barnet er et tegn på Guds aldri sviktende vennskap med verden. Med oss. Med meg.

Dette barnet kan hjelpe oss å trekke pusten dypt og tillitsfullt igjen. Som da vi selv var barn. Nåde er å være menneske – og vite at det ville også Gud være – sammen med oss – for oss.

I «Troshåndboka» leser jeg en vakker juletekst av Sindre Skeie. (Ja, han er sønn av sin far, Eivind.): «Alt som er dyrebart, står i en strid: Maria og den nyfødte, Maria og den korsfestede. Sorgen og gleden, lykke og ulykke, krybben

og korset. Og fordi hvert minste liv på jorden er dyrebart, går Gud i strid for jorden. Derfor blir Jesus født. Derfor blir Gud menneske.»

Jeg merker at tema er for stort til å få sammenheng i noen linjer. Derfor er invitasjonen denne gangen: Les – litt – i en av disse bøkene – før jul i år:

Nadia Bolz-Weber: Å finne Gud i feil folk. (Denne måtte jeg lese ferdig!)

Troshåndboka. Tekster om kristendommen. Vårt Lands forlag. Mange bidragsytere.

Åste Dokka: Leve vanskeligere. En elendighets-teologi. (En nådefull bok!)

Og ta med et lite korn fra en av bøkene:

«Å være religiøs (trass i alle negative assosiasjoner rundt det ordet) er å vere menneskeleg blant andre menneske som er like rotete og ufordragelege og tilgitte som vi er sjølve.» (Nadia Bolz-Weber)

NYTT FRA BERG MENIGHET

Menighetslivet har vært preget av sen-pandemien som er nå. Den siste gudstjenesten før nedstengingen var søndag 8. mars. Sammen med bl.a. Bygdekvinnelaget og Sanitetsforeningen feiret vi kvinnedagen. De siste 6 årene har Kulturutvalget i Berg menighet samarbeidet med kvinneorganisasjoner i Halden om ulike aktuelle fokus på denne dagen. Denne søndagen var biskop Solveig Fiske invitert. Koret «Good enough» og Cathrine Rubinstein Dahl bidro med sang. Etter gudstjenesten var det invitert til suppe og panelsamtale i Sanitetsforeningens hus i sentrum.

Stille kirke og kveldsmesse

Dette skulle vært 4 torsdager i vårsemesteret. Nå falt dette ut i første omgang – men etter pinse var det mulighet til å åpne kiken igjen – og det ble det gjort. Stille kirke innebærer at du kan være til stede i kirkens rom for å ha en stille stund til ettertanke, til å be, til å tenne lys. Fra i høst har vi igjen avsluttet med enkel kveldsbønn med nattverd. I høst er dette planlagt én torsdag i måneden. Følg med på hjemmesider og avis.

Formiddagstreff med mat og prat

i Berg kirkestue er en enkel hverdagssamling for kvinner, én onsdag i måneden kl 11.30–14.00. Denne samlingen startet opp igjen med gode smittevernsregler og færre deltakere fra i høst. I oktober var det besøk av kommunenes kreftkoordinator, Ellen Rosseland Hansen. Alle kvinner er velkommen, men i høst er det påmelding. Følg med på hjemmesider og avis.

Temakvelder om kristen tro,

Den neste kvelden er torsdag 26. november. Tema er NÅDE – et hverdagsord for hverdagsmennesker. Innleder er sogneprest Kristin Bakkevig og musikken er det vår kantor, Maria H. Johansen, som bidrar med. Samlingen blir i kirken og vi ønsker velkommen, men er forberedt på at det evt må kuttes ut. Vi forsøker digitalt!

Babysang:

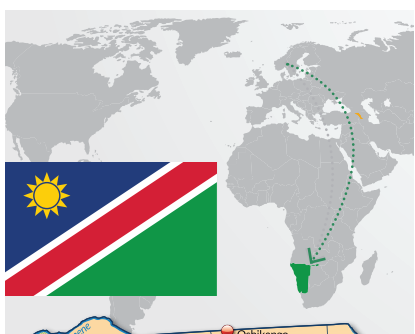
I høst har dette startet opp igjen, med 2 grupper med 6–8 i hver. Samling på mandag formiddag, men uten måltid.

Jazzmesse

Søndag 22. november blir det jazzmesse i Berg kirke. Musikere fra Halden Storband deltar sammen med Margrethe Gaulin Simensen. Jazzgruppen er med i gudstjenesten og vil fylle kirken med jazztoner – en tradisjon som settes pris på! Denne gudstjenesten blir antagelig forenklet i høst.

Søndre Borg Vokalensemble

Menighetens kor, Søndre Borg Vokalensemble, over ukentlig onsdager kl 19.00 i Berg kirke. Koret har et godt sosialt miljø, dyktige sangere og vi vektlegger et multikulturelt miljø i ensemblet. Også i vår ble det holdt øvelser – digitalt! I høst møtes koret, men med gode og trygge smittevernsrutiner. Det er mulig at det fra november går over til igjen å være digitalt for en periode. Sjekk vår fb-sider! Velkommen til nye medlemmer! Ta kontakt med kantor Maria Haug; maria.haug@kirkenshus.halden.no

Namibia

– Afrikas skjulte juvel

Det gyldne gresslandet strekker seg så langt øyet kan se.

Høsten 2019 deltok jeg på en eventyrlig reise i Afrika med en spesialbygget minibuss.

NYTT FRA BERG MENIGHET

Småtrolla har i høst, etter en pause i vår, vært samlet. Iselin og Maria har hatt en halv times sang i kirken.

Juniorkonfirmanter har i høst vært samlet; fem 9-åringer og to voksne, for å snakke sammen, leke, synge og lære. Det blir to deltakere til og ytterligere to samlinger til før jul, og vi har plass til flere. Når vi skriver dette er vi usikre på hva som kan gjennomføres framover.

Konfirmantene
Vi håpet på et fint opplegg for konfirmantene, selv om vi må droppe både leir og musikal for det kullet som nå er i gang. Vi håper fremdeles på et fint år! Vi prøver å tenke kreativt og mindre. De som skulle vært konfirmert i vår, ble konfirmert i oktober.

NYTT FRA TISTEDAL MENIGHET

27/9 var det to konfirmasjons-gudstjenester i Tistedal kirke for 8 konfirmanter. De hadde fått utsatt konfirmasjon som skulle vært på våren. Undervisning gjennom året fikk de sammen med konfirmantene i Asak. Konfirmantene i Idd, Enningdal og Tistedal rakk også å gjennomføre en flott musikal før alt stengte ned i mars. Nå er et nytt konfirmantkull i gang, og fortsatt må vi konsentrere oss om det som kan gjennomføres i mindre grupper slik smittesituasjonen er. Takk til alle foreldre som også stiller opp med kjøring og praktisk hjelp! Ellers er det sangkvelder på en onsdag i måneden vi er opptatt av i Tistedal. Det håper vi kan fortsette til våren!

ROALD TOBIASSEN TEKST OG FOTO

I løpet av ca tre uker besøkte vi hovedsakelig Namibia, men vi opplevde også deler av Botswana og Zimbabwe. Vi kjørte ca 3360 km over endeløse savanner som strekker seg uendelig i alle retninger. I artikkelen skal jeg gi noen glimt fra Namibia, som jeg beskriver som Afrikas skjulte juvel.

Namibia ligger vest i det sørlige Afrika, ved kysten av Atlanterhavet. Landet er nesten 2,5 ganger større enn Norge, men det bor bare ca 2,5 mill. mennesker her, den nest laveste befolkningstettheten i verden. Namibia er stort sett tørt og karrig. Her møter vi åpne landskap og høy himmel som gir rom for sjeleflukt og ettertanker. Mesteparten av landet består av høyslette og landskapet domineres av flere ørkener. Det gjør at natur, vær og vind trer sterkere fram og resten av verden med sitt kav og mas kommer i bakgrunnen.

Vi var på besøk hos flere storfamilier og vi fikk der et lite innblikk i den kraft og styrke som ligger i afrikanske tradisjoner når det gjelder storfamilie, sosialt ansvar, solidaritet og lojalitet, skaperevne og vilje til innsats - slike egenskaper vil være solide bærebjelker for videre utvikling.

Kristendom og afrikansk livsfilosofi

Nesten 90% av befolkningen identifiserer seg som kristne og av dem tilhører ca halvparten den lutherske kirke. Namibia er det eneste landet utenfor Europa med en luthersk majoritet. Kirken i Namibia har også spilt en proaktiv rolle i gjenoppbyggingen av landet og vært en profetisk stemme for videreutvikling av landet.

Namibia er et sekularisert samfunn, men i et namibisk perspektiv betyr det at mennesket også er forpliktet til å leve et liv i samsvar med gode kristne og etiske verdier.

Den afrikanske livsfilosofien – som kalles ubuntu – er tuftet på verdier som fellesskap, medfølelse og evne til å tilgi urett. Ubuntu vektlegger at våre handlinger har konsekvenser for hverandre. En sentral formulering i ubuntu er: «Jeg er den jeg er fordi jeg er en av dere». Denne setningen formidler en grunnleggende respekt, empati og medfølelse for andre. Et menneske med Ubuntu er åpen og tilgjengelig for andre, bekrefter og respekterer andre, føler seg ikke truet av andres styrker eller evner, fordi han eller hun gjenkjenner at vi alle tilhører en større helhet.

Det er slik Jesus sa det: «Gjør mot andre det du vil at andre skal gjøre mot deg.» Ubuntu forteller at min menneskelighet er vevet inn i din, at den er del av din. Ubuntu angår alt jeg forholder meg til. Alt levende liv. Her har vi i vesten noe å lære.

Verdens eldste ørken

Namibiaørkenen er en av de eldste ørkenene i verden, kanskje den eldste, og var ørken allerede for 80 mill. år siden. Et av de mest spektakulære natur- og ørkenområder i Namibia er Sossusvlei, et geologisk underverk. I dag dekker området en overflate på 45 000 km².

Møtet med mennesker i Namibia fascinerer. Smilet sitter løst, menneskene er stolte av sin bakgrunn og kultur. Her blir vi møtt med en gjestfrihet og en åpenhet som vi alle skulle sett mer av i vår del av verden. Det offisielle språket er engelsk, men mange snakker også sitt eget stammespråk til daglig, og afrikaan og tysk er også dominerende språk.

Vi vandrer innover og opp på toppen av de enorme sanddynene og fascineres av skjønnheten i dette ekstreme landskapet.

Når vi drar ut på safari har vi ingen garanti for at vi skal oppleve mange forskjellige dyr. Safari er safari, men det er dyrene selv som bestemmer om de vil vise seg eller ikke. Flere timer kjører vi rundt og vi er heldige som ser dyr overalt. Bavianer som leker i veikanten, antiloper i lett sprang over slettene og sebraer. For noen opplevelser! For noen minner!

Statue i hovedstaden Windhoek med frigjøringslederen og Namibias første president, Sam Nujuma. I bakgrunnen Kristuskirken.

Tidlig en morgen på safari treffer vi på leoparden. Jeg kan nesten ikke tro det er sant! Her er denne vakre skapningen med nærmest sirkelrundt, rosettliggende prikkemønster på en blekgul-rødgul grunnfarge, rett foran meg. Det er bare å nyte øyeblikket.

● Det er bare å parkere i nærheten av en av de mange vannhullene og observere hvordan dyr som elefanter, strutser, løver, sebraer, springbukker og spydbukker kommer i flokker for å drikke vann. Og for ett dyreliv vi opplevde! ●● Om dagen ligger ofte løver og dører i purpurfargede skygger under akasietrærne eller i buskene. Et vakkert syn. ●●● Elefanter er flokkdyr og anses for å være veldig kloke.

Sossusvlei er kjent for sine enorme, røde sanddyner. Hit ankommer vi grytidlig en morgen når solen står lavt og kontrastene mellom lys og skygge på de røde og enorme sanddynene skaper et magisk lysspill. De høyeste sanddynene er over 300 meter høye.

Etosha nasjonalpark og viltsafari

Etosha nasjonalpark er Namibias mest kjente naturreservat og et av Afrikas største – hele 22 270 km². I nasjonalparken finnes det mer enn 110 pattedyrarter og nærmere 350

ulike fuglearter. Derav noen sjeldne og truede arter bl.a. svart neshorn, gepard og brun hyene. Afrikas største elefanter finnes også her med en høyde på over fire meter mellom marken og skuldrene. Guidene våre viser hele tiden en enorm respekt for

dyrene, og er tydelig på at vi er her på deres premisser – ikke motsatt.

Tysk kolonimakt og folke-mord

Vi fikk også innblikk i Namibias historie som er preget av kolonisering, rasisme, undertrykkelse og lidelse. På 1880-tallet var Namibia kjent som Tysk Sydvest-Afrika og var en av de tyske koloniene på det afrikanske kontinentet frem til første verdenskrig. Da Tyskland fikk kontroll over landområdet i dagens Namibia ble stadig mer av herero-stammens tradisjonelle beiteområder tvangs-overtatt av tyske bosettere. I 1904 førte den utstrakte misnøyen til et opprør. Tyskerne beordret en total utryddelse av hereroene. De fleste som ble fanget ble systematisk skutt og drept. Andre ble drevet ut i Kalahariørkenen og hindret i å returnere. I ørkenen døde de fleste av sult eller tørst. Ca 100 000 mennesker ble drept eller døde i løpet av noen få år. De som etter hvert overlevde krigen, ble stuet sammen i konsentrasjonsleirer under forferdelige forhold, og et flertall av disse var kvinner og barn. Det

første folkemord i vår tid fant sted i Namibia.

Under og etter første verdenskrig ble Namibia styrt av Sør-Afrika frem til 1990 under navnet Sydvest-Afrika. Sør-Afrika innførte sitt apartheidsystem, og i 1966 startet full krig mellom Sør-Afrika på den ene siden og uavhengighetsbevegelsen SWAPO. Da kolonimaktene –endelig var ute, fikk Namibia sin selvstendighet i 1990 og i år feirer de 30 års jubileum som selvstendig og uavhengig stat.

I Namibia føler du deg velkommen

Jeg hadde store forventninger til min Afrika-reise. Og Namibia ble en magisk opplevelse – vennlige mennesker, utrolig natur og et rikt dyreliv. Namibia er et fredelig og trygt land med et stabilt demokrati. En harmonisk kultur på mange måter. Her er ingen storbyer. Her er det ikke trafikkproblemer. Det er lett å komme rundt. Det er et variert landskap med sjø, fjell, savanner, ørken og skog og elver. Det er et åpent landskap og her er gode muligheter til å se på stjernene. Den afrikanske kvelden og natta med sin utrolige stjernehimmel er fantastisk vakker. Her var det godt å være.

HÆDER
1772
HALDEN OG OMEGN
BEGRAVELSESBYRÅ

ADRESSE
Damstredet 1
1772 Halden

TELEFON
69 18 44 51

WWW
halden-begravelse.no

INNEHAVER
Jostein Lie

Glassmester'n
a **OSKAR HANSEN**

GLASSMESTERI OG
RAMMEFORRETNING

Oscarsgt. 14
Tlf. 69 18 29 76. (Nattservice: 92 89 91 11)

MIX

TEX PIZZAN
Rødsveien 53, Halden
69 18 41 47
69 17 51 47

JENSEN & SCHEELE

volvo **RENAULT** **MITSUBISHI MOTORS**

jensen-scheele.no

Montér

Montér Halden
Walkersgt 1 (Høvleriet)
Tlf 46895000

Åpningstider:
Mandag-fredag:
07.00-17.00
Lørdag: 09.00-15.00

kynningsrud

Mekanisk Service
Halden AS

Svinesundsveien 338, 1788 Halden
Tlf 69 19 48 80

Følg oss på Facebook

ARKEN A-S
EIENDOMSUTVIKLING

Rolf W. Olsen
Tlf 69 17 51 20
Mob 900 59 290
post@arken.no

Benytt Menighetsbladets
annonsører når du handler.

STANSEFORMFABRIKKEN

STANSEFORMER
av høyeste kvalitet

Konstruksjon på DAK,
stanserriss og matriser
Laserskærne stanser og
rensverktøy
Utskjæring av prøve-esker
Iddeveien 66, 1769 Halden
Tlf 69 17 52 20

MOTZ KONDITORI
BØRRES BAKERI
GROTTEN

Gode stunder

Nedre Bankegate 6,
1771 Halden
Tlf: 69 18 18 82

Kirke og bedehus hånd i hånd i Rokke

Rokke er ei lita bygd med mange engasjerte folk i foreninger og lag. Rokke menighet har allerede et godt samarbeid med flere av disse. Blant annet sørger Bygdekvinnelaget for vakker pynt av markens grøde på høsttakkegudstjenesten. Videre er det fine samarbeidet mellom menighet og bedehus et særpreg for Rokke.

INGER MARIE
VIERLI VOLD
TEKST

INGER LISE
SKAUGE
TEKST OG FOTO

Ved siden av gudstjenestene i kirken, foregår mye av det kristne arbeidet på bedehuset. Normisjon og Misjonssambandet har aktive foreninger der. Familielokalene som avholdes ca. en lørdag i måneden, samler flere generasjoner.

Arbeidet i Rokke menighet involverer mange frivillige i lokalmiljøet: tekstlesere, kirkekaffekomite, konfirmantutvalg, trosopplæringsutvalg og representanter i Haldenkirkens felles diakoniutvalg.

Trosopplæringsplanen er godt innarbeidet i menigheten. Om høsten inviteres 1,2,3 og 4-åringene til gudstjeneste. En lørdag i januar inntar 9-åringene Rokke kirke. Da er de tårnagenter og utforsker kirken fra øverst i kirketårnet til under gulvet nede i kirken

der «Rokketrollet» gjemmer seg. Påfølgende søndag er det full kirke med liv og røre på tårnagentgudstjenesten. På våren blir 6-åringene invitert til kirken for å få sin 6-års bok/ *Helt førsteklasse*. I tillegg til dette arbeidet som de ansatte i kirken har ansvar for, har vi kontinuerlig arbeid for barn og unge på bedehuset, ledet av frivillige i Rokke

Søndagsskolearbeidet er delt i to: Søndagsskolen for barn fra 3–9 år og Tweens for de større barna, fra 9–13 år. Annenhver søndag kl. 11 møtes disse gruppene. Opplegget på Søndagsskolen heter «Sprell levende» og er utarbeidet av søndagsskoleforbundet. Faste innslag i programmet er å se hva som er i skattekista, lyttening, sang og en formingsaktivitet eller lek. Samlingen avsluttes med Herrens bønn. Ledere for søndagsskolen er Per Kristian Gundrosen og Ruth Helene Kynningsrud.

Barna fra både Søndagsskolen og Tweens samlet før start søndag formiddag.

<p>Tom for printerblekk? Canon/HP/Lexmark og Pelikan blekk</p> <p>Køhn;libris</p> <p>Storgaten 24 – tlf 69 18 43 44 – et førstevalg i sentrum</p>	<p>Mercedes-Benz PEUGEOT</p> <p>Halden Auto AS Svinesundsveien 345, Sørlifeltet Tlf. 69 17 29 70 www.haldenauto.no</p> <p> Følg oss på Facebook</p>	<p>Halden Betongtransport AS</p> <p>Korterødveien 26, Sponvika Tlf 69 18 40 76 Mob 91 88 55 09</p>	<p>MASKINENTREPRENØR Helge Stumberg AS</p> <p>Stumberg gård Idd 1765 Halden</p> <p>Tlf 901 00 964 E-post: stumberg@halden.net</p>	<p>KIWI minipris RISUM</p> <p>Tlf 69 18 57 93</p>	<p>Trenger du barnehageplass?</p> <p>tdm BARNEHAGER</p> <p>www.tdmbarnehager.no</p>	<p>veng BILDELER</p> <p>Karosserideler og lykter, eksosanlegg, katalysatorer, DPF-filter, hengerfester, radiatorer, vindusheiser, bunnpanner, speil, forstillingsdeler, bremseskiver, bremseskiver m.m.</p> <p>69 19 54 00 Isebakkeveien 6 – Sørlifeltet www.veng.no</p> <p> Følg oss på Facebook</p>
<p>Bademiljø</p> <p>Kolås Eftf. AS Autorisert rørlegger Nedre Bankegate 34, 1771 Halden Tlf 69 19 07 00</p> <p></p>	<p>BERGSTRØM Kjøtt og delikatesser</p> <p>Tlf. 69 18 56 20</p> <ul style="list-style-type: none"> • Populær catering • Pølsemakeri • Rene råvarer av god kvalitet <p>www.bergstromkjott.no</p>	<p>ERLING GRIMSRUD AS</p> <p>Flatebyveien 1A, 1792 Tistedal • Tlf 69 21 14 60</p> <ul style="list-style-type: none"> • Graving • Sprenging • Transport • Høytrykkspyling <p>www.erling-grimsrud.no</p> <p></p> <p>AUTORISERT MASKINENTREPRENØR</p>	<p>HØK KRO - MOTELL</p> <p>Kafeteria – Selskapslokaler Catering – Motell – Hytter</p> <p>Tlf 69 16 80 00 www.hokkro.no • post@hokkro.no</p>	<p>Interflora Kildebo Blomster</p> <p>Fisketorget 2 Tlf 69 18 14 10</p> <p>www.kildeboblomster.no</p>	<p>Tistedal Delikatesser</p> <p>Georg Feydts gate 20, 1792 Tistedal Tlf 69 19 21 89</p>	

Dåpsfuglen

Da jeg kom til Rokke som prest fortalte Morten Lager meg om en due som lå på galleriet. Den hadde tidligere hengt over døpefonten. Jeg så på den sammen med noen konfirmanter, og vi hadde lyst til å få den fram igjen. Dåpsfuglen kom til Rokke kirke på 1700-tallet og var forgylt. Under fornelysesprosessen i kirken på 1960-tallet ble fuglen malt hvit. Og på et eller annet tidspunkt ble den lagt vekk. I vinter ble fuglen hengt opp over døpefonten igjen. På gudstjenesten 12. januar var Inger Lise Skauge med og fortalte fuglens historie. Den er ment å være en due, men når en ser de store vingeslagene og det kraftige nebbet blir man usikker. En ornitolog beroliger tvilerne med at det skal ha vært en utdødd due-art som hadde ørneligende trekk. Dåpsfuglen i Rokke er i alle fall svært gammel og særegen og fortjener plassen den tidligere hadde.

Sokneprest Berit Øksnes ved dåpsplassen i Rokke kirke.

Alt har sin tid

En 15 år gammel tradisjon går mot slutten i Rokke. Andre juledagskonsertene i Rokke kirke dette år blir de siste. **Sanggruppa Tres** består av Kristin Harboe, Gro Janet Haug Mo og Inger Marie Vierli Vold. Det var organist Jan Erik Norheim som i sin tid fikk ideen om julekonsert i Rokke kirke. Med seg fikk han trioene Tres og Arild Elnes på saxofon. I hele 15 år har disse julekonsertene vært avholdt til glede for et stort publikum. Alt har sin tid – også julekonsertene i Rokke.

På grunn av koronasituasjonen blir det **påmelding 26. des. kl. 12.00 og kl. 14.00 på Checkin.no**. For at flest mulig skal få mulighet til å komme på konsert, blir det også en konsert i Halden Metodistkirke tredje juledag, også med påmelding: Checkin.no (ev. tlf. 918 68 861).

Yngresbarna samlet før de skal ha uteaktiviteter. Bakerst lederne Jon Øivind Vold og Lene Snopestad.

Tweens er en del av søndagsskolen. De følger også et opplegg utarbeidet av søndagsskoleforbundet, «Aldri alene» som inneholder følgende aktiviteter: En filmsnutt som utgangspunkt for samtale. Barna får selv reflektere og si sin mening. For å gjøre det enkelt og «ufarlig» å tørre å si sin mening, brukes konkreter som papplater med «tommel opp, tommel ned, tommel bort». Videre jobbes det med hva Bibelen sier om temaet. Barna får hver sin temabok som de får med seg hjem. Leder for Tweens er Elisabeth Vold.

Yngres

Annenhver fredag fra kl. 18–20 møtes Yngres for barn mellom 6 og 12 år. Opplegget til Jarle Waldemar har ofte blitt brukt. Av og til vises en videosnutt som utgangspunkt for samtale. Populære aktiviteter på Yngres er airhockey, lego og formingsaktiviteter. Det er mat og utlodning annenhver gang. Noen ganger lager barna mat selv. Da Menighetsbladet var på besøk, skulle barna ha uteaktiviteter med hodelykter og refleksvester

«Et sted å være»

Første lørdag hver måned samles ungdom på Rokke Bedehus. Arrangementet kalles «Et sted å være». Det er mange steder ungdom kan være en lørdagskveld. Hva kan grunnen være til at en flokk ungdom velger Bedehuset? Jeg får en prat

med de tre som utgjør styret, Thor Andreas Kynningsrud, Mathias Gundrosen og Jens William Strand. Thor Andreas forteller at han har vært med helt fra det første møtet, 1. september 2012. Tilbudet gjelder ungdom fra konfirmantaler og oppover, og det er også åpent for ungdom fra byen og områder i nærheten. Mathias legger til at frammøtet varierer fra 5–15 personer. Denne kvelden har noen kommet både fra Løkke og Sion.

– Det er en flott gjeng her,

En flott ungdomsgjeng i «Et sted å være». Denne dagen var det bare gutter som ville bli fotografert.

sier Jens William, – og så er det et trygt og godt kristent miljø. Noen ganger lager de opplegg utenfor Bedehuset, kanoturer, klatring, bowling o.l. Alle tre er samstemte i at innholdet i samlingen må inneholde tre punkter: God sosial kontakt med ulike spilleaktiviteter, en pause med god mat og en solid andakt med skikkelig innhold.

– Andakten er viktig, repliserer Thor Andreas. Det er nok noen som har slutta fordi det ble for sterkt med en utfordrende andakt, men andakten er en viktig del av programmet vårt. Møtene annonseres gjennom egen Facebook-gruppe. I tillegg har Jens William ansvar for å sende SMS til alle som pleier å komme. Jeg treffer også Thore Kynningsrud som er til stede, litt i bakgrunnen. Han forteller at «den eldre garde» på Bedehuset er stolte av det gode ungdomsarbeidet som drives for og av de unge selv.

Ny julesang fra organisten i Rokke

INGER LISE SKAUGE
TEKST

Norheim avslører at han er ekstra glad i juletiden med dens musikk. Alle lysene i mørketiden inspirerer til å arbeide med tekster som omhandler lys og stjerner.

Den første julesangen skrev han som 16-åring. Den kalte han *O, lysende stjerne*. Sangen ble en del av et julespill som ble brukt flere steder i landet.

Norheim startet med å sette tekst til andres melodier allerede som 14-åring. Han var med i et band som brukte kjente populærmelodier som han skrev nye tekster med kristelig innhold til.

Sangen som presenteres i dag er helt ny, skrevet for julen 2020. Den handler også om lys og stjerner og begynner slik: *Jeg ser en stjerne på him'len i kveld, stjernen lyser klart for seg selv.*

Jan Erik Norheim er organist i Rokke kirke. Han legger ikke skjul på at han trives i den musikalske verden. Men i tillegg til å være utøvende musiker komponerer han iblant melodier som han selv setter tekster til. Noen ganger kommer tekstene først og melodien etterpå, andre ganger er det tonene som dannes først.

Sangen ble til en tidlig morgen. Både tekst og melodi var på plass på under en time. «Når inspirasjonen kommer, er det bare å sette seg ned og skrive», forteller Norheim. Denne julesangen er også tenkt brukt i et julespill. Rent musikalsk er det både et forspill eller intro på fagspråket, et mellomspill med en tekstdel som overgang – og til slutt en musikalsk avslutningssekvens, en outro.

Vi ønsker leserne lykke til med å lære seg denne nye lokale julesangen. Om nødvendig kan sikkert organisten selv, Jan Erik Norheim, bidra med hjelp til innlæringen!

Gledelig jul ønskes med sangen: *Jeg ser en stjerne på him'len i kveld.*

Jeg ser en stjerne på him'len.

Jan Erik Norheim Jan Erik Norheim

$\text{♩} = 95$

C Cmaj7 C6 Cmaj7 Dm7 G G+5

Jeg ser en stjerne på him'len i kveld, stjerne lys - er klart for seg selv.
Jeg går langs vei - en og fler' føl - ger med, gje - te - re med sau - er og fe.
Opp lys - es him' len av ska ren så stor, eng - le - ne de syn - ger i kor.

5 C Cmaj7 C6 Cmaj7 Dm7 D7 G

Stjerne - den si - er: "Kom følg et - ter meg, jeg vil ly - se he - le din vei. For i
Vis - menn fra Øs - ten, en stjerne de så, de vil og - så til stal - len gå For i
Æ - re til Gud og så fred på vår jord, Gud i - gjen hos men' - ske - ne bor. For i

9 F E7 Am F#dim C Am Dm7 G7 1. C 2. C

Bet - le - hem der vil du finne en stall, det er inn i den du skal."
skrif - te - ne det står: "En kon - ge er født, I en kryb - be er han svøpt".
natt send - te Gud sin e - ne - ste sønn Je - sus, han var svar på

14 3. C E E7 Am Am7 D D7 F6 G+5

Æ - re, væ - re Gud som i him - me - len bor, tenk, han send - te søn - nen til vår jord.
bønn.

19 C Cmaj7 C6 Cmaj7 Dm Dm7 G G+5 C Cmaj7

Nå går vi al - le i stal - len dit inn, al - le er vi gla - de i sinn. Sam - men så kne - ler vi

24 C6 Cmaj7 Dm D7 G F E7

ned for Gudssønn han som kom som svar på bønn. For i natt send - te Gud sin

28 Am F#dim C Am Dm7 G7 C

sønn hit til oss For oss han dø - de på et kors

Jan Erik Norheim

FOTO: ARILD F. STANG

Museumsmagasin ved Rokke kirke

INGER MARIE VIERLI VOLD
TEKST

Like ved Rokke kirke, på andre siden av Rokkeveien, ligger kirkestallen. I dette huset er det gjort i stand et rom som har fått navnet «*Museumsmagasinet*».

Kirkens historie som middelalderkirke er av stor interesse for mange. Tidligere i høst var det planlagt en åpning av museumsmagasinet sammen med historielaget. I påvente av bedre tider valgte man å avlyse dette arrangementet.

Arbeidet med å innrede

magasinet startet for 6–7 år siden. Primus motor bak prosjektet har vært Jan Lillestrand. Formålet hans var å ta vare på gjenstander som har tilknytning til Rokke kirke og kirkegård. Daværende kirketjener Morten Lager delte denne interessen og tok vare på ting han «fant» gjennom sine 25 år som kirketjener i Rokke.

Hovedattraksjonen i Museumsmagasinet er den flotte likvognen fra 30-tallet. Da Østfoldmuseene for 16 år siden ville ha Rokkes gamle likvogn til sin utstilling på Folkenborg, var menighetsrådet våkent og sørget for at de kun fikk den på utlån i 10 år. Nå er den vel tilbake i Rokke. Av andre ting som nå oppbevares i magasinet kan nevnes en døpefont og en prekestol, begge fra 1880-tallet.

Flere har bidratt med økonomisk støtte til prosjektet, bl.a. Berg Sparebank og Fredrikshald hest- og kvegassuranseselskap. Flere har bidratt med dugnadsarbeid, og Rokke menighetsråd har hele veien støttet prosjektet.

JERNA
BILLINGTON
Tlf 69 17 24 20

HALDEN
TANNHELSESENTER AS
Storgata 15
1776 Halden
Tlf 69 17 51 52
haldentannhelsesenter.no

DEKK FOR
ALLE BEHOV!
DEKK Partner
Halden Dekk A/S
Knivsovn. 4, 1788 Berg
Tlf. 69 19 55 75

Marthinussen
MUSIKK
Pianostemmer/
tekniker
Prestegårdsvn. 1,
1791 Tistedal
Tlf 91 36 02 45
sverre@
marthinussenmusikk.no
www.martinussenmusikk.no

BIA REGNSKAPSLAG
BERG IDD & AREMARK
Vi er spesialister på landbruksregnskap, men i vår kundeportefølje har vi også aksjeselskaper, enkeltmannsforetak, ANS, DA, Samdrifter og frivillige organisasjoner.
Rødsveien 46 – 1781 Halden
Tlf 69 19 07 50
www.biaregnskapslag.no

LIE HANDELS-
GARTNERI
v/Odde Bru
Tlf. 69 18 00 20
Følg oss på
Facebook!

Forliez
ETABLERT 1861
Gaven som gleder
Storgata 3, Sydsiden
Tlf 69 18 20 33

Riis-Elektro AS
Helhetlige løsninger
innen elektro til private
og bedrifter
Walkers gate 14, 1771 Halden
Tlf. 69 18 15 75
www.riiselektro.no

Gravstener
skulpturer og andre produkter i sten
Lokalprodusert, gjerne hugget etter deres ønske.
Besøk vår innendørs utstilling eller ring oss, så sender vi katalog.
Se våre hjemmesider: www.johansenmonument.no
JOHANSEN
MONUMENTHUGGERI AS
Skjebergv. 206, 1743 Klavestadhaugen. Tlf. 69 16 36 33

Å krysse grenser i en coronatid

Ortodokst klosterliv i Hurdal

Å krysse grenser er ofte både spennende og fruktbart. Også å krysse grensene til egen menighet og egen kirkelige tradisjon.

TROND ENGER

TEKST

Å krysse grenser er ofte både spennende og fruktbart. Også å krysse grensene til egen menighet og egen kirkelige tradisjon. I vår tid har vi store muligheter til nettopp det, ikke minst når vi er på ferie, det være seg på badeferie til «Syden» eller

på såkalt storbyferie (når pandemien engang er over!). På «sydenferie» kan vi oppleve et nokså annerledes religiøst liv enn det vi lever her i Halden, hvis vi våger å forlate strandlivet en dag eller to. Og på «storbyferie» har vi i nesten alle verdens storbyer de beste muligheter til å oppleve hele det globale religiøse mangfold bare en spasertur eller liten busstur unna. I så henseende er også Oslo å regne som en storby, der det religiøse mangfold etterhvert omfatter nesten alle tenkelige uttrykk for menneskers forsøk på å komme i kontakt med det guddommelige. Selv lille Halden byr på mange muligheter til å krysse religiøse grenser! Min egen erfaring er at man også som fremmed og utenforstående nesten alltid blir meget godt mottatt når man oppsøker for oss fremmede kirker og gudshus.

Men i disse coronatider må vi som kjent, stort sett holde oss hjemme, og i hvert fall unna

Interiør i kirken.

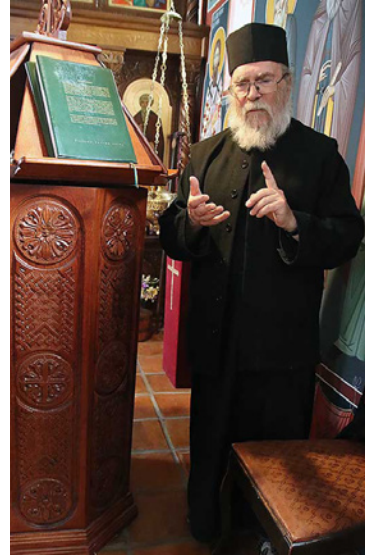
store forsamlinger. Det forhindrer oss imidlertid ikke i å kunne krysse religiøse grenser og få impulser som det ens eget menighetsliv vanskelig kan gi.

Mindre enn 100 km nord for Oslo ligger noe for oss så eksotisk som et kloster tilhørende den ortodokse kirkefamilie – riktignok med bare to munk, begge norske. Klosteret ligger i Hurdal og heter Hellige Trifon skita («skita» er en betegnelse på et mini-kloster). Det er den gamle skolen i Skabland som er omgjort til et ortodokst klosteranlegg med kirke i en russisk-ortodoks stil, en bygning der munkene bor, og der det også er lokaler for forskjellig slags samlinger, alt fra sosialt samvær etter gudstjenestene til kurs, seminarer og kulturkvelder for lokalbefolkningen, et lite skogskapell og en vannvielsespaviljong.

Sammen med en kollega fra Oslo besøkte jeg klosteret, etter egen invitasjon!, en dag i september, og vi fikk en så

hjertelig mottagelse og interessant omvisning at besøket innbyr til gjentagelse, og da kanskje først og fremst på en av de årlige feiringer i klosteret: 12.juli for apostlene Peter og Paulus, 1. august for mystikeren og munken Serafim av Sarov, og 28. desember for den helgenen klosteret er viet til, den russiske munken Trifon.

Som det fremgår av det offisielle navnet, er klosteret altså viet til ære for den russiske helgenen Trifon, en munk som på 1500-tallet misjonerte blant skoltesamene og grunnla bl.a. det lille St.Georgs kapell i Neiden, vest for Kirkenes. Dette kapell og betjening den ortodokse menighet som sogner til det, hører for øvrig med til Hurdal-munkenes ansvarsområde. I det hele tatt er menighetsarbeid en viktig del av deres virksomhet. De har ansvar for en rekke ortodokse menigheter rundt om i Norge med Den hellige Nikolais ortodokse menighet i Oslo (med

Fader Johannes.

kirke på Teisen) som den største. Arkimandritt, fader Johannes, som lederen av det lille klosterfelleskapet i Hurdal heter, har ca 200 reisedøgn i året!

Men utover det å betjene menigheter rundt om i Norge, har de to munkene nok av arbeidsoppgaver i selve klosteret – i tillegg til det grunnleggende åndelige liv: bønnene og gudstjenestene. De driver en utstrakt publisistisk virksomhet og oversettelsesarbeid, produserer vokslus til bruk i ortodokse gudstjenester, utfører selv mye av det praktiske arbeid med å bygge ut og holde selve klosteranlegget i orden og står selv for dagliglivets alle trivielle gjøremål som det å lage mat!

Det er sunt å bli konfrontert med en religiøs livsform, som i vår tradisjon fikk et dødsstøt med Luthers reformasjon og hans kamp mot munkevesenet. Der reformasjonen vant frem, ble klostrene avvirket, og eiendommene ble for en stor del bytte for verdslige stormenn og

myndigheter. Og det monastiske liv og dets idealer ble en fremmed verden for evangeliske kristne. I folkedypet kunne man sogar støte på primitive forestillinger om tykkmavede munk foran vintønnene, munk som var opptatt av ganske andre ting enn bønn og en gudfryktig livsførsel. Heldigvis har den økumeniske bevegelse og møte med munk og nonner i den norske offentlighet bidratt til en større forståelse for de monastiske idealer og det monastiske liv. Dessuten er det i løpet av 1900-tallet vokset frem klostre og klosterlignende fellesskap også innenfor protestantiske kirker.

En ting er å lese om klosteret og klosterlivet i Hurdal og om de monastiske idealer i den ortodokse tradisjon, f.eks. lett tilgjengelig på nettet, noe ganske annet og mer fruktbart er det å møte det ortodokse klosterlivet i form av levende mennesker ansikt til ansikt! Og det kan man altså realisere i Hurdal!

NYTT FRA HALDEN MENIGHET

Høsten er godt i gang, og i det det nærmer seg advent og jul kan Halden menighet se tilbake på mange fine gudstjenester fylt med sang og musikk. Menigheten jobber aktivt for å øke aktiviteten i kirken, også på kulturområdet. Det har vært besøk av sangerne Gordon Øhrn og Bjørnar Spydevold i høst, Helene Harr og Søndre Borg Vokalensemble deltar også. Halden barne- og ungdomskor, under kyndig ledelse av kantor Marie Håkensen, har deltatt ved flere gudstjenester. Arbeidet her er viktig rekrutteringsarbeid for menigheten vår. Og i november vil Maries orgelelever delta på en gudstjeneste. En serie lunsjkonsserter på lørdager er kommet i gang, og det har vært to godt besøkte konsserter med Guttorm Guleng, Per Viggo Nilsen og Marie Håkensen. Senere frem mot jul blir det en rekke konsserter i kirken, med bla. «Sammen for Halden», Salens Hornorkester, en kveldskonsert med pustut-musikk i førjulsstrida, Den norske blåsenensemble kommer med Händels «Messias» og det blir som vanlig julesangkveld med barne- og ungdomskoret. Følg med på nettsidene og i annonser. Planene for våren er i støpeskjeen, bla. jobbes det sammen med diakon Marit Brenne om arbeid mot ungdom og økt innsats rundt menighetsens rolle som «sentralskirke» med de spesielle utfordringene det gir.

BERG SPAREBANK
Lokalbanken ved din side

Tlf. 69 19 60 00 – Fax 69 19 60 01
www.berg-sparebank.no

TRENGER DU NOEN Å SNAKKE MED?
RING SOS

22 40 00 40

Kirkens SOS Vi er her. Alltid

Directa

Regnskap – Økonomi
Rådgivning

Skjebergveien 200,
1743 Klavestadhaugen
Tlf. 69 10 26 60
www.directa.no

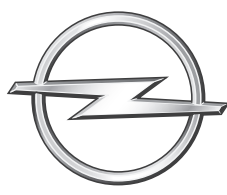
Kvalitets-trykksaker

O'K TRYKK

Fiskebrygga
Tlf 69 17 81 50

Vinduspuss
Oppskuring og boning
Hovedrengjøring
Tepperens
Fasadevask
Daglig rengjøring
Mattevaske
+bytting av matter

SØRLI RENHOLD AS
Isebakkevn. 30 - Tlf 69 21 41 00

OPEL

Glenn Bil AS
Båstadlundveien 6
Postboks 2073, Brødløs
1760 Halden
Tlf 69 21 10 50

www.glennebil.no

avdeling Halden
Sauøya

Tlf 69 18 18 19

Mottak bygg, havre,
hvete, rug og oljefrø.
Leierens og beising av såkorn

NYTT FRA ASAK MENIGHET

50-års konfirmanter

25. oktober 1970 stod 35 ungdommer til konfirmasjon i Asak kirke. Prest var Hieronymus Heyerdahl Erlandsen. Åtte «gullkonfirmanter» møtte til gudstjenesten 18. oktober og hadde en hyggelig stund sammen.

Kirken i en koronatid

Gudstjenestene blir som planlagt, men med begrenset antall deltagere. For at dåpsfamiliene skal få kunne ha med seg de som de ønsker i kirken, gjennomføres egne dåpsgudstjenester etter de ordinære gudstjenestene. Kirkekaffen er kuttet ut og menighetskveldene er foreløpig satt på vent. For øyeblikket er det store spørsmålet hvordan en kan gjennomføre julaftensgudstjenestene forsvarlig ut fra smittevernhensyn. Det blir to gudstjenester som tidligere år; kl. 14 og kl. 16. Men også dette selvsagt under forutsetning av at smittesituasjonen ikke forverres og at kirken ikke pålegges nye restriksjoner fra helsemyndighetene.

Konfirmasjon høsten 2020

Vårens konfirmasjon som måtte utsettes på grunn av pandemien, ble gjennomført 4. og 11. oktober med totalt 69 konfirmanter.

Familiesang: Annenhver torsdag kl 17 i kirkestua/kirken. Det blir en enkel middag etterfulgt av en sangstund, formingsaktivitet og en kort andakt. Antallet barn har i høst vært økende og utfordringen nå er å sikre en trygg gjennomføring med hensyn til smitte. Ansvarlige for Familiesang i høst er Marte-Kari Melkerud og Åshild Bø.

Ny kapellan

Sigvald Steilbu er tilsatt som ny kapellan på Iddesiden. Han begynner i stillingen i januar. Innsettelsesgudstjenesten blir i Asak kirke 17. januar kl 11. Vi gleder oss over å ta imot Steilbu og ønsker ham velkommen som ny medarbeider i menighetene våre!

Konserter våren 2021

Våren 2021 er det planlagt tre nye klassiske konserter med topp utøvere; 4. februar med Aage Kvalbein på cello og Marita Kjetland Rabben på klaver, 4. mars med Eldbjørg Hemsing på fiolin og til sist 15. april gir Håvard Gimse på klaver en Chopin-aften. Billetter kjøpes hos Norli Køhn eller på nett på tikkio.com og koster kr 250 (evt. kr. 600 for et sesongkort).

Her er spillelisten med julens sanger

Iselin Gjøstøl har allerede tatt jobben med å lage spillelisten på Spotify med fineste fineste julesangene for deg.

Bruk din smarttelefon og scan QR-koden, eller gå inn på <http://bit.ly/haldenjul> og plutselig har du 5 timer og 33 minutter med julemusikk på øret, eller i stua*

Forutsetter gyldig Spotify-abonnement.

Sorg og omsorg

Et bredt spekter av organisasjoner står bak Sorg og Omsorg i Halden: Halden Sanitetsforening, Halden Demensforeningen, Halden Soroptimistklubb, LEVE Østfold [Landsforeningen for etterlatte etter selvmord], Halden Frivilligsentral, Den Norske Kirke, Human-Etisk Forbund, Halden kommune

Har du mistet noen du var glad i? Noen i familien eller en nær venn? Det å møte andre i samme situasjon i en sorggruppe kan være til stor hjelp.

Har du spørsmål eller ønsker mer informasjon, kan du kontakte en av oss:

Hilde Finsådal (Diakon i Den norske kirke),
tlf 951 06 257.
hilde.finsadal@halden.kommune.no

Halden Frivilligsentral, tlf 69 18 88 18 eller 916 35 173
post@halden.frivilligsentral.no

Nettside: www.sorgogomsorg.org

Mot

Det skal mot til å møte en verden,

Det skal mot til å leve et liv.

Det skal mot til å se seg selv i et «speil»

Det skal mot til å innrømme at man tar feil,

Det skal mot til å gjøre no' med det.

Det skal mot til å kaste masken man har,

Det skal mot til å stå der så naken og bar,

Det skal mot til å la andre se det.

Men om man våger å se i et «speil»

Og innrømme åpent at man tar feil.

Da kaster du masken så alle kan se

At du er et menneske som kan gråte og le

Ja, da har du mot til å leve.

LISBETH BJERKE, 18. mars 1996

Julens gudstjenester

Torsdag 24. desember - Juliaften

- Berg kirke kl 12.00, 14.00 og 16.00.
- Tistedal kirke kl 14.00
- Rokke kirke kl 14.00 og 15.30.
- Asak kirke kl 14.00 og 16.00.
- Immanuels kirke kl 14.00 og 16.00.
- Idd kirke kl 15.00; Utenfor kirken
- Prestebakke kirke kl 16.00.

Fredag 25. desember - 1. juledag

- Tistedal kirke kl 11.00.
- Idd kirke kl 11.00
- Immanuels kirke kl 12.00.
- Berg kirke kl 12.00.
- Søndre Enningdalen kirke kl 23.00.

Lørdag 26. desember - 2. juledag

- Asak kirke kl 11.00.
- Rokke kirke kl. 12.00 og 14.00; Romjulskonserter

Torsdag 31. desember Nyttårsaften

- Immanuels kirke kl 18.00; Fellesgudstjeneste

Fredag 1. januar 1. nyttårsdag

- Asak kirke kl 12.00; Felles høytidsgudstjeneste

Lesefrukt

ved Trond Enger

Mellom forbrytere og hellige finnes et uutgrunnet felleskap: begge – forbryteren og den hellige – forakter verdens lov.

Hans Conrad Zander
sveitsisk journalist og forfatter
1937-

Jovisst måtte kjærligheten ha lov til å bruke fornuften. Spørsmålet var bare om det da var kjærlighet...

Aksel Sandemose
dansk-norsk forfatter
1899-1965

Spør ikke de overlevende hvor hen de går; de går alltid til sin grav.

Nelly Sachs
tysk-jødisk forfatterinne
1891-1970

Den norske kirke i Halden

Os Allé 13, 1777 Halden
fellesraad@kirkenshus.halden.no
Kontor for kirkevergen, alle menighetene og kirkene i Halden.
Ekspedisjonstid 10.00-14.00
tirsdag-fredag (mandag stengt)
Telefon 69 17 95 30

Kirkevergens kontor:

Kirkeverge Jan Ivar Andreassen
906 59 492 / 69 17 95 42
Administrasjonskonsulent
Liv Inger Haga
951 03 802 / 69 17 95 40
Driftsleder kirkegård Knut Skram
913 93 921

Menighetskontorene:

Menighetsfullmektig
Albert Andersen Gjøstøl
69 17 95 53

Kirkelig undervisning:

Menighetspedagog
Iselin Andersen Gjøstøl
415 80 269 / 69 17 95 69
Menighetspedagog
Johannes W. Halvorsen
941 71 465 / 69 17 95 66
Kateket Runar Godø
911 00 056/69 17 95 67

Diakoni:

Diakon Hilde Finsådal
951 06 257 / 69 17 95 54
Diakon Marit Brenne
414 18 322
Menighetspedagog
Iselin Andersen Gjøstøl
415 80 269 / 69 17 95 69

Berg kirke:

Sogneprest Kristin K. Bakkevig
482 69 054 / 69 17 95 51
Kantor Maria H. Johansen
917 78 223
Driftsleder Knut Skram
913 93 921

Immanuels kirke:

Sogneprest Jan B. Lystad
412 05 130
Kantor Marie Håkensen
467 81 696
Kirketjener Bjørn Tore Andersen
977 86 627
Kirketjener Ole Johannes Ulseth
936 47 397
Kirketjener Anne Sætre
959 71 273

Rokke kirke:

Sogneprest Berit Øksnes
480 82 622
Organist Jan Erik Norheim
918 68 861
Kirketjener Ole Petter Skram
930 36 899

Asak kirke:

Sogneprest Kjell Halvard Flø
917 06 068 / 69 17 95 50
Kapellan Lars Lauvvik Ørland
926 42 810
Kirketjener Ole Johannes Solberg
954 64 621
Kantor Marte-Kari Melkerud
917 27 075

Idd kirke:

Sogneprest Reidar Finsådal
901 32 327 / 69 17 95 60
Kapellan Lars Lauvvik Ørland
926 42 810
Organist Knut Ronald Haugen
917 10 691
Kirketjener Karin Wærstad Hansen
915 66 037

Prestebakke kirke:

Sogneprest Reidar Finsådal
901 32 327 / 69 17 95 60
Organist Pål Espen Haugen
906 50 619
Kirketjener Tor Ingar Nilsen
403 27 745

Tistedal kirke:

Sogneprest Kjell Halvard Flø
917 06 068 / 69 17 95 50
Kantor Marte-Kari Melkerud
69 17 95 56
Kirketjener Anne Sætre
959 71 273

Dette har betydd noe for meg

Kjell Halvard Flø, sokneprest i Asak og Tistedal

Jul er en høytid som gjerne vekker mange barneminner, og vi kan reflektere over tradisjoner vi har overtatt og fører videre. Jeg har vokst opp på Sunnmørskysten der vinterstormene sørget for at snø og regn kom drivende vannrett ved juletider. Akkurat hvor idyllisk dette var er jeg usikker på, men det var i alle fall ikke kjedelig når naboens takplater og alle løse gjenstander kom fykende i vinterstormene. Min far var

prest i en øykommune, så veien til de mange kirker og julegudstjenester gikk sjøveien i all slags vær. Yrker går ofte i arv, og jeg ble altså prest. Kanskje er det julesangene som jeg setter mest pris på ved juletradisjonen vår, særlig når barna i kirken synger «Et barn er født i Betlehem». Da tenker jeg på at denne sangen er 700 år gammel, og at vi virkelig bærer videre en tradisjon. De eldste julesangene har gjerne fokus på hvem Jesus Kristus er,

og hva han har gjort for oss. Slik er det også med sangen «Mitt hjerte alltid vanker» som er den julesangen jeg liker best. Det er kanskje noe med melodien også som lett griper oss? Ellers er det gjerne «Deilig er jorden» som avslutter julegudstjenester i vår tid. Det må innrømmes at jorden slett ikke alltid er så deilig, og det var den ikke da denne sangen ble skrevet heller. Da var det krig, fattigdom og problemer i lange baner. Likevel

er det Guds jord vi lever på, med et håp som juleevangeliet formidler til oss. Derfor kan vi glede oss over jul, enten stemningen blir slik eller sånn dette året. Med ønske om en riktig god jul!

Ordet er ditt

Knut Roberg, pensjonert sogneprest

Hva har Ibsen med Kappadokia å gjøre?

Som født og oppvokst i Halden, døpt og konfirmert i Immanuelskirken hvor jeg også ble ordinert 4. januar 1970 av daværende biskop Per Lønning, var det en udelt glede å få entre prekestolen ved gudstjenesten 5. januar i år. Da var det 50 år og én dag siden forrige gang. Men teksten var den samme. Jeg vil takke sogneprest Boye Lystad og menigheten for muligheten!

For noen uker siden fikk jeg en forespørsel fra redaksjonen i Menighetsbladet om å skrive et innlegg. Temaet kunne jeg velge selv. De senere år har jeg vært en del opptatt av Henrik Ibsen og hans skuespill og har i dette innlegget lyst til å antyde noe om hva

overskriften tematiserer: *Hva har Ibsen med Kappadokia å gjøre?*

For å nærme oss spørsmålet må vi bevege oss tilbake til andre halvdel av 300-tallet og til keiser Julian som i sine 18 måneder som hersker i Romerriket ønsket å gjeninnføre troen på de gamle guder fra før Konstantins tid. Julian var vokst opp i landskapet Kappadokia i nåværende Tyrkia. Det var også de tre teologer og biskoper som i ettertiden er kalt «de kappadokiske fedre»: Basilius den store, hans bror Gregor av Nyssa og venn Gregor av Nazianz. Disse tre har hatt en meget betydningsfull plass i kirkens teologiske og

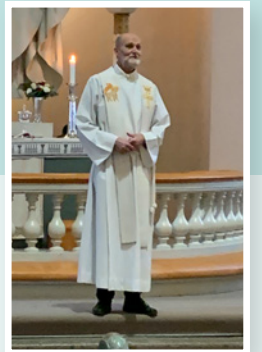
samfunnsmessige utvikling. I tillegg kommer også den eldre søsteren, Makrina, som regnes som forløper for klosteretableringer blant kvinner.

Alle disse er blant hovedaktørene i Ibsens skuespill «Keiser og Galileer», som har undertittel: «Et verdenshistorisk skuespill». Etter eget utsagn anså Ibsen dette for sitt viktigste verk når det var spørsmål om hans eget verdenssyn. Utgitt i 1873. Men hele hans produksjon hører sammen. Ettersom det er på nesten 300 sider oppføres det sjelden, men delt i to deler. Kanskje noen som leser dette har vært i det særmerkte landskapet, Kappadokia? Der er det en mengde kirker i huler og byer under jorden på grunn av forfølgelser. Her har da vår store dikter lagt et av sine viktigste skuespill etter

omfattende forskning. Han holdt på med dette stykket i nesten 10 år.

Temaet er, kort fortalt: den unge keiser, Julian, som kjemper mot Jesus, Galileeren, men som mot slutten av livet, ifølge Ibsen, uttaler: «Alle skal vide at det var ham, Galilæeren, som seirede og jeg som tabte».

Jeg tar med et annet sitat også fra Julian: «Er det møyen verd å seire? Hva har den makedonske Alexander, hva har Julius Cæsar vunnet? Grekere og romere taler om deres ry med kold undren – mens den annen, Galilæeren, tømmermannssønnen, sitter som konge i varme troende menneskehjerter.»

<p>GRIMSRUD - maskinentreprenør -</p> <p>INDUSTRIOMRÅDER • BOLIGFELT • VA-ANLEGG • BYGG UTOMHUSANLEGG • SAMFERDSEL • SPESIELLE ANLEGGSSARBEIDER</p> <p>Tlf 69 21 64 20 www.leifgrimsrud.no</p>	<p>Bakkens Auto A/S AUTORISERT VERKSTED Periodisk kjøretøykontroll Service, oppretting, lakkering Tlf. 69 19 61 80 Fax 69 19 61 09 Kleppervn. 1793 Tistedal</p>	<p>HALDEN TAXI</p> <p>TLF. 69 21 32 00</p>	<p>BANDA</p> <p>Gerd Holm's Eff. AS Bandagisten Hilde Fosdahl Storgt. 10 ved Berg Sparebank Tlf. 69 18 12 88</p> <p>GODKJENT LEVERANDØR AV HELSE- OG SYKEARTIKLER</p>	<p>comfort Rørleggeren i nærheten</p> <p>E. JØRGENSEN A/S</p> <p>Tlf 69 17 86 14 www.f-jorgensen.no</p>	
<p>Kringla Konditori</p> <p>Granveien 2, 1792 Tistedal Tlf 69 19 14 63</p>	<p>Wave</p> <p>BÅT-HOLM AS</p> <p>Vi satser på service</p>	<p>GP .no</p>	<p>KIWI minipris BRØDLØS</p> <p>Tlf 69 17 20 37</p>	<p>ELEKTRIKER Tjenesten</p> <p>Vi leverer alt fra stikkontakter til store prosjekter som skoler, borettslag og nybygg.</p> <p>Tlf 69 17 71 00 www.elektrikertjenesten.no</p> <p>EL-PROFFEN</p>	<p>LINDHAUGEN MASKINENTREPRENØR & ANLEGGSGARTNERFIRMA</p> <p>Løkkevikveien 3, 1747 Skjeberg Tlf 69 18 76 00 www.lindhaugen.no</p> <p>Din samarbeidspartner på grunnarbeider og grøntanlegg</p>